

Meerminnen verdrinken niet

**SASKIA
MAASKANT**

**MEER~
MINNEN
VERDRINKEN
NIET**

**Een mosselvissersdorp
Een stormramp
Een meisje**

**DAVIDSFONDS
INFODOK**

Ter nagedachtenis aan mijn opa 'Boomdijk'.
Hij behoedde Bruinisse voor een ernstigere ramp,
door te waarschuwen voor het te hoge water en te helpen bij
het plaatsen van vloedplanken bij het Beusje aan de havenkade
op zaterdagavond 31 januari 1953.

('De ramp', beter bekend als 'De Watersnoodramp',
voltrok zich in de nacht van zaterdag 31 januari
op zondag 1 februari 1953)

(Piet Maaskant, 31 juli 1929 – 29 juli 2018)

Meer over de auteur:
www.saskiamaaskant.nl

Van Saskia Maaskant verschenen bij Davidsfonds Infodok:

De verteller van Beorga

Kieuw

Dromer

Dit verhaal is gebaseerd op ware gebeurtenissen.
Een aantal woorden en begrippen worden gevolgd
door een sterretje (*).

Achterin dit boek is een verklarende woorden- en
begrippenlijst opgenomen, waarin je de betekenis
kunt terugvinden.

Voordat je met dit boek begint, is het handig om
in ieder geval de volgende woorden te kennen:

Bru: afkorting voor Bruinisse

Bruus: het dialect dat in Bru werd en wordt gesproken

Bruënaar: inwoner van Bru

Over hoe een Meerman een meermin werd

Vrijdag 4 augustus 1911

Janna Meerman tuurde door een kleverige waas zeewater op het raam van de veerboot. Naar het grote water met golven die klauwden naar elke zeevogel die erop ronddobberde en naar elk schip dat eroverheen voer.

De oude man, die naast haar zat, wees door het raam. 'Rechts is de Grevelingen', zei hij. 'En links', nu wees hij door het raam ernaast, 'is het Zijpe.'

Janna keek naar het water dat twee namen had. Maar hoe ze ook keek, ze zag geen verschil.

'De BRU115', zei de man. Janna volgde zijn vinger. Er staken takken uit het water waar zakken, linten, touwen en andere versiersels aan fladderden. Eén schuit was vastgeplakt aan het wilde water, tussen de staken en tierelantijnen in. Mannen gooiden een net overboord.

'Dat zijn Bruse mosselvisser.' De ogen van de oude man straalden alsof hij zelf een visser was of was geweest.

Ze volgde de lange mast van de mosselschuit en de touwen waaraan het zeil was vastgebonden.

Ik ben het toch niet vergeten in mijn zak te stoppen?

Het zweet brak haar uit.

Koortsachtig zocht ze in haar plunjezak. Toen ze eindelijk het boekje opviste, slaakte ze een zucht. Het was van haar moeder geweest.

Een bibberende wijsvinger streelde langs de letters van het beschadigde omslag.

DE ZEEMEERMIN VAN WESTENSCHOUWEN *opgetekend door F. Nagtglas*

Ze sloeg het boekje open en snoof de vertrouwde geur van de oude bladzijdes op.

'Lang geleden voer er een vissersboot uit de haven
van het dorpje Westenschouwen.

Het was een prachtige zomerdag en de vissers zongen uit volle borst.
De vangst was goed en al snel werd het laatste net uit zee getrokken.

Het net was ontzettend zwaar, maar de vissers konden
niet goed zien wat ze hadden gevangen.

Was het een stuk hout? Een gigantische vis? Een monster?'

Ze was dol op de sage die ging over de hoogmoed van het volk van Westenschouwen. Ze ving een meermin en bonden haar vast aan de mast van hun schip. Haar razende meerman sprak een vloek uit over het dorp, en het verging. Alleen de toren bleef staan.

Janna drukte haar neus tegen het raam en vroeg zich af wat een storm als uit de sage zou doen met de mosselschuit. En met de Minister C. Lely, de veerboot waar ze nu op zat. Een stoomboot zinkt niet zomaar, maar toch. Stel dat de golven hoger zouden zijn dan de dijken. Ze zouden de schepen oppakken en... Ze legde haar hand tegen haar lippen, die krulden, terwijl ze helemaal niet wilde lachen.

De mensen op het veer zouden moord en brand gillen. Behalve Janna. Want geen storm was zo groot als die in haar binnenste. Ze sloot haar ogen.

Daar werden de mosselschuit en het veer door de golven gegrepen en...
Nu kneep ze haar ogen stijf dicht en zag ze zichzelf, vastgebonden

aan de mast van de mosselschuit, met een groene vissenstaart.

‘Gaaf het?’ vroeg de oude man.

Janna knikte en blikte weer door het raam, zoekend naar Bruinisse. Maar er was nog niet veel meer te zien dan een klokkentoren in de verte en een woud van masten en zeilen in de haven.

Ze mijmerde verder. Mijmeringen waren op dit moment alles wat ze nog had. Nog geen jaar geleden, in de zomer van 1910, was er op de kade van Rijnhaven* iets zwaars geland boven op Corneel Meerman – haar vader. Ooggetuigen vertelden dat ze eerst een luide klap en daarna een harde kraak hadden gehoord. Haar vader was zo plat als een dubbeltje.

Janna wenste dat ze zich beter zou voelen. En minder leeg. Dicht bij het water zijn was haar roeping. Bloed, of eigenlijk water, kruipt waar het niet gaan kan. Haar moeder had haar Bruse afkomst verloochend, maar zij zou dat niet doen. In het mosselvisserdorp lagen haar wortels. Zou daar haar hart weer warm worden en sneller gaan kloppen? Zou het haar nieuwe thuis worden?

Ze zag de huizen van Bruinisse levendig voor zich. Ze waren wit uitgeslagen door de zilte zeewind en begroeid met pokken en mosselen. In de tuinen wuifden lichtgrijze en zachtroze anemonen je tegemoet. Er kropen kreeftjes tussendoor en er lagen oesters in bedjes van zeewier met parels in hun golvende monden. Met hoogwater zwommen de vissen zo de tuinen in. Er groeiden koralen op de portalen en de garnalen kriebelden tussen je tenen als je door de tuinen liep.

Maar Janna liep niet, nee, ze zwom. Samen met de vissen. Janna zwom, met een glibberige staart, door de straten en tuinen van Bruinisse.

De deuren van de huizen openden zich, krakend en kreunend van het zout. De mensen staarden haar aan met ogen zo groot als kokkels, want ze waren heel wat gewend in Bruinisse, maar meerminnen niet.

De veerboot maakte schokkerige bewegingen. Er klonk een hard geluid, de vloer onder Janna's voeten bromde. De oude man en alle andere men-

sen (er waren nog andere mensen in de veerboot, maar Janna had ze nauwelijks opgemerkt) kwamen tegelijkertijd in beweging. Ze praatten door elkaar heen, pakten hun spullen. Janna klemde haar vingers om haar zak met spullen. Ze kneep tot ze koud werden. *Hoe zou hij eruitzien? Zou hij vriendelijk zijn? Zou hij haar aardig vinden? Of zou hij, net als buurvrouw Mientje had gedaan, voor haar zorgen omdat het werd verwacht?*

Vanmorgen vroeg had Mientje haar op de tram naar Numansdorp gezet. De gerimpelde vrouw zwaaide naar haar en riep met een schorre stem ‘Dag!’ Janna twijfelde of ze ‘Dag Mientje’ of ‘Dag buurvrouw’ zou roepen. Een buurvrouw was ze eigenlijk niet meer. Sinds twee weken woonden er andere mensen in het huis van Janna en haar moeder.

Janna riep ‘Dag!’ terug, terwijl haar hand bleef zwaaien.

Zwaaien naar het raam en de lucht erachter, want Mientje was allang verdwenen.

Janna zwaaide tot haar arm niet meer kon en haar hand er zowat afviel.

Ze zwaaide naar mama, naar papa.

Naar Rotterdam en haar oude leven.

Ze huilde niet, want meerminnen huilen niet.

(Maar meerminnen huilen wel. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Om elke schipbreuk, om elke drenkeling, om elke opgeviste mossel. Hun zilte tranen vullen alle zeeën en oceanen. Je ziet ze niet, die tranen, maar je proeft ze wel, in die zee vol treurige meerminnentranen.)

En nu zat Janna Meerman op de veerboot, een groot stoomschip dat aanmeerde aan het eerste ponton van veerhaven 't Zijpe.

Ze likte de warme tranen die langs haar neus drupten.

Zout.

Zo ontzettend zout.

Janna Meerman.

Meermin Janna.